

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLIV (38)

Štev. (No.) 13

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

11. aprila 1985

Misli ob 30 - letnici prvega Slovenskega dneva

Zamislimo se ob tej priložnosti v nastanek naše skupnosti, da se osvestimo o že doseženi stopnji njenega razvoja in pa tudi, da bomo vedeli jutri kam kreniti.

Še prej pa se moramo zavesti, da nam naš slovenski izvor vtiskuje neizbrisen pečat, katerega bomo nosili — hočeš nočeš — do konca svojih dni in... nosili ga bodo tudi zanamci. Nosimo pa tudi pečat ideološko-političnih beguncev — katerega smo bili deležni vsaj posredno, po starših — katere je vihar druge svetovne vojne končno izrgel na bregove Reke Srebra, kjer smo našli mir in svobodo; domovina sama pa je ostala še naprej, do danes, v nesvobodi.

Tedaj brezpravni slovenski človek pa je po prihodu v Argentino zaživel svobodo v vsej polnosti in je kaj kmalu dosegel samostojnost, vsaj kar je zadevalo osnovne potrebe in pogoje za dostojanstvo človeške osebe; in vse to kot nagrado za njegovo poštenost, marljivost in podjetnost.

Ni mogoče opisati v teh kratkih vrsticah, kar nam nudi ta pogled nazaj na štiridesetletje zdomstva: kako je iz nekaj tisočev nekdanjih DP-jevcev nastala skorajda popolna družba — kakor moremo to soditi po vseh njenih ustanovah — samostojna in zroča v bodočnost z dvignjeno glavo. In ta družba je nastala kot sad zelo harmoničnega razvoja — akoravno je bilo opaziti včasih tudi razpoke v njej — pogojena po narodnostnih, ideoloških, verskih, prosvetnih in gospodarskih nazorih, ki nas strogo opredeljujejo na stran resnice in pravice. Seveda, ta dolga skupna pot pa nam je vtisnila še poseben pečat ljudi, globoko povezanih med seboj, in ki napredujejo kot celota: v duhu solidarnosti.

Izražanje tega duha je zavzemalo času primerne oblike; tako je prišlo do več ali manj strnjjenih naselij, do ustanovitve osrednjih verskih in svetnih organizacij, do gradnje krajevnih domov, do ustanovitve šolskih tečajev, prosvetnih društev, publikacij, verskih središč in še in še... Ustanovljen pa je bil tedaj tudi simbol tega duha: Slovenski dan. Že od leta 1955 dalje se zbirajo rojaki z namenom, da še na poseben način zadoste čutu solidarnosti do sobratov, v gmotni ali v duhovni stiski. Prvotna zamisel Slovenskega dne je bila predvsem usmerjena v nabiranje sredstev za lajšanje gmotnih težav. Sčasom pa so to nalogo prevzele druge dobrotelne ustanove, poslanstvo družbenja rojakov med seboj pa je ostalo in postajalo leto za letom izrazitejše: da rojaki goje še naprej narodno zavest, ideološko jasnost in zvestobo izročilu tistih, ki so bili darovali svoje življenje v borbi za svobodo in pravico v Sloveniji.

In to je tista velika solidarnost, ki nas veže kot posameznike in kot skupnost: gojiti plamenček zvestobe idealom svobode in pravice vse do tedaj, ko ga bomo mogli posredovati našim bratom v Sloveniji in se bo le-ta tam razplamtel v mogočen in neugasljiv kres človekovega dostojanstva vrednega življenja.

Tlečo svobodo in pravico že nosimo s seboj skozi štirideset let. S prvim Slovenskim dnevom — pred tridesetimi leti — smo jima pa pridružili na vidnejši način še zavest medsebojne solidarnosti in z njih žarom počasi prodiramo v temine marksističnega, usužnjujočega sistema, ki vsak dan težeje klubuje plamenom resnice, ki osvobajata.

Zanetimo torej baklo! Držimo jo čim višje in če bi bilo potrebno, še eno, še dve, tri ali več štiridesetletnih dob! Končno bo naša ideološka doslednost doživela zmago in bodo tedaj nad našo domovino Slovenijo

Jugoslovanska bilanca je imela prevešek

(FAZ v januarju 1985)

Jugoslovansko gospodarstvo je v preteklem letu pokazalo rahlo izboljšanje. Po zadnji bilanci je Jugoslavija v svoji mednarodni trgovini dosegla za cca 400 milijonov dolarjev preveška, to se pravi, da je več izvozila kakor uvozila. Gospodarski izvedenci pa zagotavljajo, da je prevešek pravzaprav le rezultat skoro neopravičljivega razvrednotenja dinarja saj je njegova cena trenutno za okoli 20% pod pravo vrednostjo. Ta stopnjujoči padec dinarja ima za nujno posledico veliko inflacijo v državi sa-

Kje se zbira mladina?

(FAZ, februarja 1985)

Jug. oblasti so pričele proces proti glavnemu uredniku hrvaškega verskega lista „Glas Koncila“. Urednik Kustić je namreč priobčil pridigo, katero je imel frančiškanski pater Križić decembra meseca v bosanskem kraju Duvon. V tej priliki je pater odgovoril na tiskano vprašanje beograjskega lista „DIN“, kako da Cerkev vedno zbere toliko mladine, medtem ko jih partija ne zmore. Pater Križić je odgovoril, da verjetno zaradi tega, ker oznanja Cerkev večno življenje, medtem ko poudarja partija le začasno, t. j. trenutno bivanje na svetu. Državni tožilec pa je patru tudi očital, da je dopuščal, da mladina prepeva ustaške pesmi.

Vse izgleda, da se je boj proti hrvaški Cerkvi v zadnjih časih zaostрил. Sedanje oblasti ji očitajo, da uvaja „kleronacionalizem“ in to predvsem zaradi tega, ker se mladina rada zbira okoli verskih ustanov. Zanimivo je, da mladina pogosto poje ustaške pesmi, a tudi pesmi četnikov so v zadnjem času med mladino zelo priljubljene. Vsem je znano, da vlada ravno na sv. večer rada prireja razna športna srečanja — seveda zato, da se mladi ne bi udeležili polnočnice. Pa se je zgodilo, da so v mestu Splitu ravno na sv. večer mladi prepevali omenjene pesmi, nekateri od njih pa so celo metali petarde na razne vojaške objekte. V zadnjem času je bilo dinamitiranih dosti spomenikov padlim partizanom in tudi spomeniki pokojnemu Titu niso ostajali nepo-

mi. To naj bi bil tudi eden izmed najbolj tehtnih razlogov (med neštetimi drugimi), da je le-ta v zadnjem letu presegala 52%!

Jugoslovansko gospodarstvo pa kljub temu ni zmanjšalo svojega dolga v inozemstvu, ki je po zadnjih virih dosegel, oz. obdržal višino čez 19 milijard dolarjev. Po mnenju gospodarstvenikov pa bo Jugoslavija v bodočih letih komaj, komaj zmogla poravnati svoje obveznosti in to tudi spričo izredno visokih izdatkov znotraj domačih meja.

Križ na steni

(Po FAZ prir. P. D.)

Šolarji v Wlosczowem na Poljskem so v prvih decemberskih dneh obesili v šolskih prostorih križ na steno. Že popoldne istega dne so vladni krogi te križe odstranili. Šolarji si tega niso dovolili in so zato naslednji dan zasedli šole. Od tega dne ne prisostvujejo več pouku, temveč se zbirajo in pojejo nabožne pesmi. Učencem se je pridružilo tudi nekaj duhovnikov. Le-te so oblasti pozvale, da naj zapustijo šolske prostore. Duhovniki so se temu uprli in imajo z mladino šolo zasedeno. Na oknih so izobesili napise, s katerimi hočejo dokazati svoje stališče in pravice. Tudi poljski škofje so se zavzeli za stavkajočo mladino. Izjavili so, da je odstranitev križa iz prostorov, kjer delajo verniki ali se učijo, prava provokacija.

Ta dogodek je ponovno povzročil hudo napetost med poljsko vlado in Cerkvijo, ko so odnosi v zadnjih mesecih posebno zaradi umora duhovnika Popieluszka že itak zelo napeti.

(Mimogrede povedano, v Sloveniji ni križev na stenah šol že od vsega začetka nastopa komunističnega režima; n. op.)

škodovani.

Ti dogodki vznemirjajo vladne oblasti, ki ne morajo „razumeti“, da prebivalci, katerim so taka „početja“ znana — le-teh ne prijavljajo pristojnim oblastem...

Med nas je usekalo...

Ob 40-letnici našega begunstva

Kot primer naj bo naveden nastanek vaške straže v Begunjah pri Cerknici (31. jul. 1942):

Iz vasi Sv. Vid nad Cerknico so se Italijani umaknili v Cerknico (jeseni 1941). Vas leži visoko v hribih, tri ure hodit od prvega večjega kraja. Potem so partizani tod vso zimo in pomlad nemoteno likvidirali ljudi in rekvirirali živež. Konec julija 1942 so tja pridrli Italijani. Partizani so nanje oddali nekaj strelav — čeprav so jih bili vaščani pred tem zaradi nevarnosti, da se bodo kasneje Italijani maščevali, svarili — potem pa zbežali. „Cesarska vojska... je planila na vaščane, zgnala vse moške v cerkev, odbrala izmed njih vse, razen starcev in otrok, poropala v ubožni vasi še tisto, kar so pustili komunisti, odpeljala odbrane moške v gozd ter jih tam postrelila“. Postrelili so več kot 80 ljudi.

Potem ko je italijanski polk. Seraglio požgal vas Kožljek, je pridrl iz Logatca

v Begunje (16. jul.). V Begunjah in v Bezuljaku je dal požgati 19 hiš. Pripravil je spisek 43 mož in fantov iz Begunj, samih protikomunistov, in jih določil za ustrelitev. Begunjci so šli množično prositi Italijane v Cerknico, naj obsojenim prizanešajo, pa tudi, naj jim pomagajo pri samoohranbi.

Ko so partizani v Begunjah ubili voditelja kmečkih mladcev Janeza Hitijskega, je šla delegacija vaščanov z župnikom Turkom na čelu znova k polk. Seragliu. To pot je ta na ustanovitev vaške straže pristal (31. jul.) in odredil, naj jo sestavijo moške in fantje, ki jih je dal pred nekaj dnevi zapreti in jih namenil za ustrelitev. Dal jim je 30 pušk in nekaj municije.

Kos, Stalinistična revolucija I., str. 212.

V SVOJEM velikopolem nagovoru je papež Janez Pavel II. ugotavljal, da štirideset let po drugi svetovni vojni, svet še ni našel miru. Opozarjal je na pojave kršenja človečanskih pravic, na mučenja kot običajno metodo, na diskriminacije, na milijone otrok, žená in mož, ki umirajo od lakote, na ideologije, ki z jezo zastrupljajo človeške duše, na oboroževalno tekmo. A Cerkev živi v Kristusovem poslanstvu miru, kot so ga prejeli apostoli na velikonočno nedeljo.

Po priznanju?

Poznano je dejstvo, da nasilnega pokončanja množice ljudi ni mogoče zakriti. Armanski genocid, holokavst, Lidice, Ornadour, Marzabotto, Kragujevac — vse je prišlo na dan. Sovjeti so v Katynu poljske oficirje pobili do zadnjega, pa se je vse odkrilo. Poznano je tudi dejstvo, da vsak tak masovni zločin zahteva priznanje, obžalovanje in zadoščenje. Ako do tega ne pride, pritisk po razčiščenju ostaja. Tragedija Izraelcev je šla skozi vse faze, zločin je bil priznan, obžalovan in zadoščenje, celo materialno, je bilo danes: holokavst je samo še stvar zgodovine. Ne tako tragedija Armencev 1917/8; pritisk, celo teroristični, je ostal!

Pokoli, ki so bili izvršeni na teritoriju Jugoslavije po že končanih vojaških operacijah, so bili po krvočnosti in po številu eni največjih v človeški zgodovini. Po relativnem številu prebivalstva nedvomno večji, kot pa v Sovjetiji po oktobru 1918. Ko SFRJ podaja število vojnih žrtev, vedno omenja številko 1,7 milijona. Nikdar pa ni to število vsaj malo razčlenjeno: Razlog je v tem, da bi se tako razvedelo število žrtev, ki so jih zakrivali ustaši, ki so velike, toda ne tako velike kot pravi režim, drugi razlog pa je v ogromnem številu likvidiranih po končani vojni, ki znašajo:

- 40.000 Nedičevci, četniki, zbor in civilisti v Srbiji.
- 40.000 Albanci v Metohiji na Kosovem, balisti, Skandenberg divizija.
- 25.000 Muslimani v BiH, Sandžaku, Handžar divizija.
- 150.000 Hrvaška Pliberška tragedija, zajeti civilisti in vojak doma.
- 20.000 Vetrinjska tragedija, zajeti civilisti in domobranci doma.
- 80.000 Nemška manjšina, civilisti v Jugoslaviji.
- 120.000 Od dokumentiranih ujetih nemških vojakov — 200 tisoč ujetih v SFRJ — se jih je vrnilo domov samo 80 tisoč!
- 30.000 Nacionalna srbska mladina, vržena nepripravljena na sremsko fronto proti Nemcem in ustašem.

Preko 500 tisoč žrtev! M. Djilas je priznal, da je večina žrtev na teritoriju SFRJ padla zaradi partizanov. Ni čuda, da režim ni nikdar specifičiral razdelitev 1,7 milijona padlih v Jugoslaviji!

Domovina je vedela za strahoto slovenske tragedije takoj. Prič je bilo ogromno, narod je trpel, a reagirati si ni upal. Pisatelj Fr. S. Finžgar je pripeljal nekaj žena domobrancev h Kidriču in ta jim je zabrusil v obraz: Vaše je pobrala revolucija! Diaspora je zvedela za ves strahotni obseg tragedije v enem mesecu. Zapisana so bila pričevanja redkih rešencev iz jam, cele knjige so bile napisane o grozotah junija 1945.

V matici dolga leta niso priznali ničesar. Po 25 in več letih so bile prve kratke opombe v knjigah Rebele, Strleta in Svetine. Boris Pahor in Rebula sta l. 1975 prebila led. Prof. E. Kocbeka sta pripravila do izjave glede pokola domobrancev. Ta je zavzel stališče, da dolga leta ni vedel za tragedijo, da pa se sedaj zaveda nujnosti, da prizna to veliko krivdo: Doma so objavili članek v celoti. Pozneje so mu očitali, da ni iskren, ko trdi, da leta ni vedel za pokol. Kocbek je molčal, komaj je mogel vztrajati na tem, da ni vedel! Dramatično potolče verodostojnost Kocbeka Jože Cukale SJ, ko prikaže prošnjo dveh sestra Kocbeku v Ljubljani prve dni junija 1945, naj intervenira za dva brata domobranci: „Ničesar ni moč storiti. Vajina brata sta bila domobranca in kot taka kolaboracionista in ZA TAKE NI USMILJENJA,“ je dal odgovor mi-

nister. S strani partije je v tem času dal odgovor M. Ribičič: „V tistem času smo obsodili na smrt nekaj tisočev največjih kriminalcev. Možno, da je med njimi padel tudi kak nedolžen.“ Isto je ponovil dr. M. Šnuderl. Še bolj je lagal Jože Vidic, publicist: „Domobranci so pred vojaškim sodiščem odgovarjali za zločine in bili temu ustrezno kaznovani. Kot pričevalec te dobe lahko rečem, da noben domobranec ni bil usmrčen brez dokaza krivde.“ Še iz te dobe izhaja Ribičičev ukaz: Dokler bo od nas odvisno, ne bomo nikomur dovolili, da bi raziskoval usodo vrnjenih domobrancev.

V novo fazo razkrivanja slovenske tragedije je Slovenija stopila s pisanjem Spomenke Hribar sredi l. 1984. Četudi sem in tja še previdna zaradi službe, pozicije in varnosti vendar postavi pogumne postavke: Nad domobranci je bil izvršen zločin, ker so bili pobiti brez sodbe. Postavimo spomenik, kjer naj bi pisalo: „Umrli za domovino“. Res so vsi umrli za domovino, vsak za svojo ljubljenost, izsanjano. Njej je sledilo cel kup člankov, debat in pism. Velja omeniti, da je bila revolucija v Sloveniji najbolj kruta in neusmiljena do nasprotnikov, pa tudi da je videti, da bo najprej prišlo do priznanja. Uradno o hrvaški, srbski in drugih porevolucijskih likvidacijah ni bilo doma še ničesar povedanega. S Hribarjevo je potegnilo kup ljudi, veliko je bilo objavljene nega v časopisih in celo v Družini smo brali: Čas bi bil, da se spominjamo tudi teh slovenskih fantov.

Po uradni strani je vredno zabeležiti Jožeta Volfanda, glavnega urednika Dela. Partizanska vojska se je bojevala za obstoj, za življenje ali smrt slovenstva in za njegovo socialno osvoboditev; domobranci pa so bili odpadniki, izdajalci, slabši in vsakršni zlikovci. Tragični junaki so samo partizani. Volfand po nalogu ponavlja tisto staro igro: ko partija odgovarja, se postavi na stališče osvobodilne vojne proti okupatorju, zanikuje pa povsem revolucijo. Tu gre Volfand proti izjavam prvakov kot Dedijerja, Djilasa, Kardelja in Tita, ki je recimo dne 26. maja 1972 izjavil v Vjesniku: „Podobno je bilo v Sloveniji. To je bila državljanska vojna. Mi v vojnem času o tem nismo hoteli govoriti, to nam ne bi koristilo.“ Potem še ogromno dejstvo, kot začetek partizanstva šele po vstopu Sovjetske zveze v vojno itd. Zanikati danes po vseh odkritjih in priznanjih revolucije in borbo proti njej je povsem neresno. Partizani so se radi ali neradi borili za prosovjetsko, do naroda tujo in indiferentno fronto. Primesi kot so OF, NOB, sodelovanje z Nemci in Italijani te resnice ne spremenijo niti za drobec. Najlepše označi prosovjetsko linijo Josip Vidmar, predsednik OF: „Če pomislimo, da bi mi Trst lahko dobili za ceno, da bi se odrekli svoji trdni zvezi s Sovjetsko zvezo, da bi se odrekli njeni demokratični in slovenski politiki, potem se to ne pravi nič drugega, kakor odreči se istočasno tudi lastni suverenosti...“

Bolj važen kot Volfand je Zoran Polič, član OK ZKS, ko pravi: „Moramo se vprašati, ali so imeli partizani pravico, da se ... ob koncu vojne maščujejo na način, ki ni v skladu z moralnimi in civilizacijskimi načeli.“ Tako uradna ZKS priznava maščevalni pokol, a ga skuša naprtiti jezi ljudstva. Po Dedijerju, Djilasu in I. Mačku je znano, da je nalog za likvidacijo domobrancev dal poglavar Tito osebno. Zanimiva je povsem negativna reakcija do pomiritve in objektivnosti nekaterih, ker je ne samo otročje pristranska ampak tako globoko primitivna. S. Vošnjak očita Spomenki Hribarjevi, da skuša osvobodilni boj prikazati (Nad. na 2. str.)

PO PRIZNANJU?

(Nad. s 1. str.)

kot državljansko vojno! Postavljala dve fronti: na eni strani vsi pošte- ni Slovenci različnih prepričanj, na drugi strani pa okupator in njegovi zapriseženi in plačani hlapci. Vo- šnjak tudi zagovarja tezo, da je to še bila doba vojnih operacij, tezo, ki naj bi omilila pokol. Vendar ni čisto gotov samega sebe, ko pravi: To je bil čas, za katerega želimo, da bi bil čim dlje od nas. V tej zvezi je za- nimiv Z. Polič: „Četudi je to (po- kol) bila popolnoma vojaška akcija, nosi svoj del odgovornosti tudi ta- kratno politično vodstvo, četudi pri- sami akciji ni sodelovalo niti ni ve- deo, da se pripravlja. V nekem smi- slu je to moralni madež, ker si vo- jaško vodstvo v teh zaključnih ope- racijah ni vzelo časa, da bi prepre- čilo ustrelitev tistih, ki niso spadali v poveljniški kader...“

Vresnik v Delu upravičuje po- kol, češ samo na področju Pariza so ob osvoboditvi brez procesov po- tolčili 120 tisoč kolaboracionistov. Tu greši dvakrat, pokol namreč ni v nobenem slučaju upravičen in v številu, kjer je tisoče zamenjal ver- jetno z enicami. Vsa zapadna Evro- pa ni imela po 9. maju 1945 20 tisoč pravnih in ilegalnih likvidacij, ko- likor jih je doživela Slovenija. Po tem ključu smo Slovenci najbolj iz- dajalski narod sveta, ko lahko izka- žemo za enega izdajalca v zapadni Evropi kar 150 Slovencev izdajal- cev. Vresnik še opravičuje pokol z zakonom OF od 19. oktobra 1941, ki predvideva smrtno kazen za Sloven- ce izdajalce ali kakorkoli delujoče v korist sovražnika, čeprav napravi- ljeno iz nemarnosti ali celo pod pri- tiskom. Z drugimi besedami, po tem paragrafu bi morali potočiti 95% Šta- jercev, Korošcev in Gorenjcev sku- pa z Dolancem, ker so se vpisali v Heimabund in Kulturbund pod pri- tiskom. Domobranci so bili legalno usmrčeni kot naj bi bilo predvideno po tem zakonu. Za kazen pa je po- treben legalni postopek ne glede na to, da je veljavnost zakona OF iz- oktobra 1941 legalni nesmisel. Za- nimiv je še komentar Božidarja La- kota v KL od 20. decembra 1984, ki odklanja spomenik domobrancem, češ da tudi padli nemški vojaki v Jugoslaviji nimajo grobov ne spo- menika: Na Gorenjskem so take gro- bove pokrili s stezo, kar postavi Slovenijo civilizacijsko za 500 let nazaj!

METALNA MED NAJBOLJŠIMI ŠTIRIMI NA SVETU

V Mariboru ima sedež podjetje, ki si je z znanjem, kakovostnimi iz- delki in delom, natančnostjo, sposo- bnostjo in spoštovanjem sprejetih ob- veznosti znalo odpreti vrata sveta in se povzpeli med prve štiri na svetu. Ime mu je Metalna.

In kaj dela, da je prišlo v sve- tovrni vrh v svoji stroki? Njegova de- la sodijo v področje strojegradnje, konstrukcije in montaže. Predvsem je znano po svetu po hidromehanski opremi: zapornice in cevovodi. V te- ku let si je nabrala izkušnje po celem svetu (npr. Južna Amerika, Pakistan, Hadito v Iranu, Assuan II v Egiptu), da zdaj sama projektira; nič več ne plačuje licenc. Zdaj začneja gradnjo hidrocentrale v Islandiji.

Metalna je dobro organizirana. Važ- nost polaga na informacije, ki jih dobiva iz različnih virov in jih potem preučuje ter načrtava možne rešitve, ki bi prišle v poštev. To se opazi pri naslednji akciji: zdaj ponujajo žerjave za pristanišča in drugo trans- portno opremo. Najprej jih je dobilo koprsko pristanišče; medtem pa so namestili strokovnjake že po drugih pristaniščih, s katerimi navezujejo stike, predlagajo rešitve in napelju- jejo vodo na svoj mlin. Zdaj skušajo podpisati pogodbo z Avstralijo, morda tudi v Maleziji.

Zagon je tako močan, da so nare- dili načrte za izvoz prav do leta 2.000. Letošnji načrti kažejo na lep napredek: leta 1980 je delež izvoza v celotnem prihodku bil 8,8%, 1982 19,2%, 1984 32,4%, letos pa že 45%. Za leto 1988 želijo doseči 80%. V do- larskih pomenj letošnji izvoz 38 mili- jonov; ta izvoz je trikrat večji od njihovega uvoza.

Največji problem, s katerim se sre- čava, je pač finančni. Država, Jugo- slavija, ga ne more podpreti tako

Se pred pranjem vesti v Sloveni- ji se je zganila angleška javnost. Glavne zasluge ima grof N. Tolstoj, s katerim sodelujejo tudi naši ro- jaki, in BBC, ki je 4. januarja 1984 podala Celovsko afero na televiziji. Zadeva napreduje dobro in je do- kumentarno ugotovljeno:

I. Angleška in ameriška vlada sta bili odločno proti vračanju vseh Ju- goslovancev. Pravica azila je bila za politične nasprotnike SFRJ povsem očitna.

H. MacMillan, maršal Alexander, angleški generali in častniki prizna- vajo dejanje in se izgovarjajo kot Eichmann, da so le izvrševali višje povelje. Višje povelje je bilo lahko dano po Edenu in Churchill, ven- dar bo to ostalo tajno za vedno. Da je tako odločila vlada, lahko sklepa- mo po znani povsem enaki vladni odločbi za vračanje Rusov iz Lienza. Eden to podrobno opiše, da se je to odločalo v kompetenci vlade. Že za Ruse je bila debata v vladi, da je to proti človekovim pravicam. Za Jugoslovane je bil prekršek še bolj očiten in so se verjetno zato odlo- čili za vladno tajnost, dočim je od- govornost na zunan padla na Mac- Millana in Alexandra, ki se nista up- rla temu zločinskemu povelju. Vladno odgovornost tudi dokazuje pogodba med angleško in jugoslo- vansko armado na Koroškem, ske- njeno 17. maja, ki presega kompe- tenco armadnih zborov! S strani Anglije ni izključeno, da bo ob prav- em času prišlo do priznanja krivde in kompenzacije. Zgodovina enostav- no ne bo sprejela dosedanje uradne angleško izjavo, da je bil to pri- mer strahotne pomote in polomije.

V Sloveniji ta tema ni več tabu, o njej se piše po časopisih in revij- ah in celo razpravlja na televiziji. Da se je izvršil protipostavni pokol, je splošno priznано tudi po partiji. Težko je verjetno, da bi režim v bo- doče priznal upravičenost in izklju- čno slovenske obeležje protirevolucij- ske borbe. To bo prinesel šele poli- tični pluralizem. Spomenik danes bi nujno bil žaljiv za slovensko voj- sko kot je recimo spomenik pred ljubljansko škofijo. Konkretno pa je sedaj komaj možno odreči pravico sorodnikov in znancev, da se ne zbe- rejo in pomolijo na krajih množičnih likvidacij. Na tihem se to itak že dogaja. Ta mesta bodo iz praktičnih razlogov postala tudi stalni grobovi naših junakov, kjer bodo v svobodi kasneje zrasli spomeniki te največ- je slovenske tragedije.

dr. Peter Urbanec

močno s krediti, kot to delajo države konkurenčnih družb.

Metalna zaposluje 4.000 ljudi, od katerih je okoli 1.500 visokokvalifi- ciranih strokovnjakov.

Dr. Tine Debeljak

(220)

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

CELOVŠKI ZVON 84 (II) 4

Lani je izšel 4. zvezek II. letnika celovške revije ZVON, ki smo ga v Argentini dobili z zamudo. Ob bueno- sairskem Meddobju izhaja v Celovcu visokostojna revija, ki jo izdaja za slovensko izobraženstvo Družba sv. Mo- horja z uredniškim odborom, ki je raz- deljen po vseh kontinentih. Celovški ZVON hoče zajeti vse slovenski narod kjerkoli se nahaja, tako v Sloveniji, v zamejstvu in v zdomstvu.

Kakor smo ob začetku izhajanja te revije iz zamejskega Celovca za ves svet skoraj dvomili, da bo to uspelo zaradi tako različnih duhovnih orientacij in še upoštevaje naročnike v Sloveniji, zdaj vendarle triletna praksa dokazuje, da je to izvedljivo in da Celovški Zvon izpolnjuje svoje poslanstvo. In to po- slanstvo obstaja v tem, da gradi zavest- no na slovenski zgodovinski duhovni tradiciji in iz nje posega v vseslovenski prostor. Ta zgodovinska tradicija se o- čituje v jasno poudarjenem katoliškem pojmovanju sveta, ki pa hoče biti širo- ko, odprto in sodobno. Zasidranost v tradicijo starodavne koroške duhovnosti slovenstva in krščanstva je tudi v tej številki ZVONA poudaril urednik dr. Vospersnik ob stoletnem jubileju Sketo-

Nenadoma smo doživeli eksplozijo ekonomije. Prve strani časopisov, ra- dijski in TV programi, visoki in niz- ki pogovori, vse se suče okoli ene same skrbi: finančna in davčna re- forma, s katero skuša vlada zgraditi jez proti inflaciji, ki je doslej niso mogli ne ustaviti, ne preusmeriti. Kot utopljenec s svojimi zadnjimi močmi, tako se sedaj vlada oklepa te reforme, in skuša narodu dokazati, da ni druge rešilne poti, in da je pač neizbežno, da spijemo to čašo pelina, čeprav je Velika noč že za nami.

BESEDE, BESEDE BESEDE...

V teh dneh bo znova govoril pred- sednik Alfonsín. Prvotni namen je bil, da bi bil nagovor že pred prazni- ki, pa so morali to preložiti. Preveč prahu in protestov so dvignili prvi ukrepi gospodarske reforme. Sedaj vlada čaka da se prah poleže. Tedaj bo ugodna prilika, da se narodu raz- loži, kaj ga čaka.

Pod pritiskom razmer je vlada kon- čno prišla do zaključka, da se ne da dalj časa odlašati z ukrepi. Besede same niso dovolj, in nikogar ne pre- pričajo, najmanj pa uporne inflacije, ki je marca meseca dosegla 26,5 od- stotkov, in v zadnjih dvanajstih me- secih, med lanskim aprilom in le- tošnjim marcem kar 850%. S temi dejstvi v rokah bo Alfonsín napove- dal novo dobo — s skoraj poldrugim letom zamude. In s temi dejstvi v rokah minister Sourouille pripravlja račune in več seznam državnih po- jetij, ki jim bo vlada pošljala vedno manj podpore. Je to prvi korak k resnosti in privatizaciji?

Radikali so spoznali, da je treba besede zamenjati tudi s številkami. Vendar se ob tem tresejo, ker vedo za grozno politično ceno teh ukrepov. Ni problem le, kaj bodo sedaj od naroda zahtevali. Ni vprašanje, če bo narod sprejel žrtev, ki se bo sedaj od njega zahtevala. Dejstvo je, da bo jasno kot belj dan, da so radikali poldrugo leto sanjali z angelčki, med- tem ko so že itak izredno bolni dr- žavni ekonomiji puščali kri, kot da bi bila pri najboljšem zdravju. In kljub temu marsikateri opazovalec, e- konomist ali resen politik dvomi, da

V SUDANU so imeli državni udar. Medtem ko je predsednik Numeiry po- toval po svetu in se ravno nahajal na poletu med ZDA in Kairo, je general Swaraddahab na čelu vojaške hunte prevzel vlado. Namen revolucionarjev pač ni originalen: vrniti državi red, demokratizirati politične ustanove, raz- mahnuti zaostale predele države itd. Ob- ljubljajo, da bodo predali oblast civi- listom v šestih mesecih.

vega Kresa, ko je zapisal, da je Kres razširil Janežičevo koroško literarno u- stvarjenje iz Celovca v vseslovenska ob- zorja. Iz te osnove je izšel pozneje tudi Dunajski Zvon in še pozneje Ljubljans- ki Zvon, ki so tako iz koroškega teme- lja rastle v vseslovensko in končno v svetovno problematiko.

Zato je razumljivo, da je ta zvezek posvečen v pretežni meri tudi koroškim kulturnim vprašanjem, ki tako posta- jajo vseslovenska. Pesnica te številke Nil Hrobath je preprosta, lirčna ter izredno močna. Evropsko svetovljanstvo pa izraža odlični esej italijanskega pu- blicista V. Messorija: Okostnjak v o- mari vzhoda. Ta esej je preveden sicer iz italijanščine, predstavlja pa enega najodličnejših doneskov v tem ZVONU. Je vzlet iz knjige Stava na smrt, o ka- teri je poročal v prvi številki ZVONA A. Rebula, in to poglavje priča o glo- bokem pogledu na problem smrti v poj- movanju Zahoda in Vzhoda. Globoki duh Messorija pronicava v najgloblje os- nove najznačilnejše vzhodne filozofije, marksizma oz. komunizma. Prepričljivo dokazuje v njem z analizo Marxa n drugih komunističnih filozofov, da ta miselnost odklanja vsako misel na smrt, ker jo smatra za neumnost in nepro- blematično. Za komunistične mislece je

Tone Mizerit

bo vlada pripravljena sedanje refor- me resno izvesti, in poleg njih še pripraviti gospodarski program.

PADLI V BOJU

Paradoks je skoraj vsakdanji kruh v argentinski politiki. Zato ni čudno, da je v to gospodarsko monotematiko padla eksplozivna politična izjava prav s strani enega izmed najbolj plemičnih argentinskih ekonomistov: Alvara Alsogaraya. Ko so vsi go- vorili o politiki, je on vztrajno de- bataral o gospodarstvu. Ko ves svet govori o gospodarstvu, je podal eno najbolj plemičnih političnih izjav. Ko se zvezna sodnijska zbornica pripravlja, da bo sodila bivše ko- mandante zaradi kršenja človečanskih pravic, je Alsogaray mirne duše pou- daril, da so vsi tkim. pogrešani prav- zaprav „padli v boju“.

Alsogaray tega ni storil naivno. Daleč so leta, ko je zaman iskal primerne politične strukture, pa do- življal poraz za porazom. Dolgo je že tega, kar je opravil osnovno šolo v politiki, in sedaj takorekoč „poučuje na univerzi“. Dobro se zaveda, da mnogim že preseda ta gonja „pogre- šanih“, ki se spreminja v enega naj- težjih političnih problemov sedanje vlade, in sploh v težak problem ar- gentinske družbe.

Bistri inženir in sedanjí vodja novega argentinskega liberalizma je spoznal, da je precejšen del argen- tinske politične mavrice, ki ne najde izraza za svoje ideje. V Argentini ni prostora za skrajno desnico. A pre- cejšen zmeren desní krog, in desna veja sredine ne najdeti, izven pre- ceji razpitega peronizma, lastne po- litične struje. Mnogo ljudi je, ki me- nijo, da je bila v Argentini pač vojna, da so bile žrtve potrebne, in da je tistih osem ali deset tisoč pogrešanih pač „padlo v boju“. Tem sedaj Alsog- aray nudi možnost javnega izraza in — prostor kam oddati svoj glas na prihodnjih parlamentarnih volit- vah.

Še drugo je dosegel Alsogaray, ver- jetno tudi hote, spretnosti mu ne manjka. Po njegovi izjavi se je dvig- nila nova narodna polemika o zadevi protigverilske vojne, pogrešanih in človečanskih pravic. Izjava je tudi soupadala časovno z novimi namigi na amnistijo, ki naj bi jo uzakonila vlada. Glede amnistije je notranji minister Dr. Troccoli izjavil, da „še“ ni čas, da bi o njej govorili. Kordob- ski nadškof, kardinal Primatesa je nasvetoval, da mora priti „odpušča- nje“. Z njim je polemiziral moroski Mons. Laguna da pride odpuščanje po spovedi, kesanju in trdnem sklepu. Med pa se je postavil kardinal A- ramburu. Ni pametno da škofje javno

smrt tabu in je zato ne rešujejo, temveč jo enostavno zanikajo. Kakšen odnos do smrti pa zavzema zahodni svet, bo pri- občeno v prihodnji številki ZVONA, kar sedaj že napovedujejo. Odlični esej je vreden branja in premisleka v na- šem vseslovenskem prostoru.

Poudariti hočem tudi še članek Mat- jaža Klemenčiča o slovenski ameriški statistiki v 19. in v 20. stoletju. Ta čla- nek zgoščeno podaja vso zgodovino slo- venskega izseljenstva predvsem v Ame- riki in na podlagi zgodovinskih štetij zadnjih dveh stoletij poroča, na kakšnih znanstvenih podlagah so štetili prihode Slovencev v Združene države (kot Avs- trijce, Madžare, Italijane). Odlični čla- nek na osnovi znanstvenega gradiva.

Iz ostale vsebine te številke naj na- vedem pogovor s tržaškim škofom Bello- njem, po poreklu iz Padove, ki sta ga imela tržaška pisatelj Boris Pahor in Alojzij Rebula. V njem pravi tržaški škof, kako se je naučil slovensko in kako hodi med Slovence v dušnopastir- skih potrebah.

K tržaškimi problemom spada tudi študija dr. A. Capudra o Alojziju Re- buli pod naslovom Med mero in miste- rijem. Nekaj strani preje pa je isti pisatelj podal pogled na pisanje Aloj- zija Rebule pod naslovom Neznano dre- vo Alojzija Rebule. Oba sestavka pome- nita eno prvih in sintetičnih pogledov na celotno literarno ustvarjanje A. Re- bule, o katerem dr. Capuder ugotavlja na koncu drugega članka, da ni toliko dedič grške kulture kot krist- jan.

polemizirajo. Ob vsem tem smo do- življali pravo poplavo napadov vse levice na liberalnega vodjo ki je ob tem žel še večjo propagando, tam kjer to prav on hoče žeti. Liberalci se že naprej veselijo volilnih uspehov.

LJUDJE NA OBEH STRANEH STENE

Veselja pa ni v peronističnem ta- boru. Peronizem je danes kot „človek na obeh straneh stene“. Številni do- bronamerni vodje se trudijo, da bi to steno podrl, pa včasih izgleda, da ruševine še huje ločujejo, kot pa ste- na sama.

Te dni je prišlo do prvega resnega koraka v iskanju izgubljenе edinosti. Dobili so se sindikalni vodje različnih tendenc na sestanku z enim izmed najbolj spoštovanih oseb peronizma: bivši gospodarski minister Antonio Cafiero. Tam so bili predstavniki skupine z Río Hondo, pa tudi Loren- zo Miguel, ki je tajnik vodstva kon- vencie iz gledališča Odeon. Sindi- kalisti še vedno predstavljajo glavno moč peronizma v industrijskih sek- torjih prestolnice, province Buenos Aires ter industrijskih središč v not- ranjosti. Njih edinstvo bi bila resen temelj za nadaljno spletnje skupne kite.

Dr. Cafiero sam je pred dnevi iz- javil, da se bo predstavil kot alter- nativni vodja peronizma v provinci Buenos Aires, proti sedanjemu vodji, ki je plemični Herminio Iglesias. More priti do dogovora med Cafierom in Lorenzom Miguelom? Bo Iglesias postal žrtev tega dogovora? Z njim bi bil odstranjen eden največjih kam- nov spotike, ki sestavljajo to steno, ki ločuje peronizem, in mu ne pusti doživljati lastne biti.

MEDNARODNI TEDEN

ŠPANSKA komunistična partija se nahaja pred dokončno razcepitvijo. Se- danje vodstvo, ki mu načeluje Gerardo Iglesias, je odstavilo s sedanje funkcije bivšega glavnega tajnika Carrilla. Ta pa se je odloku uprl, napovedal boj in dejal, da bo njegova frakcija pred so- diščem rbanila lastnost imena in krati- ce KP. Boj se je pričel.

V LIBANONU so pred kratkim u- grabili holandskega jezuita patra Niko- laja Kluitersja. Sedaj so v severnih pre- delih, blizu vasi Baalbek našli njegovo truplo. Mislijo, da storili pripadajo muslimanskim levičarskim terorističnim skupinam, ki nenehno sejejo strah in smrt med libanonskim prebivalstvom.

GORBAČOV je končno sprejel po- nudbo predsednika Reagana ter pristal na vrhunsko konferenco; skoraj istočas- no pa so ZDA odklonile sovjetsko po- nudbo o začasnem „zamrznjenju“ raz- postavljanja evroraket. Vzhod in zahod nikakor ne moreta priti do skupne iz- hodne točke v iskanju razorožitve. Pre- več je potuhnjenja in nezaupanja.

Koroškemu pesniku Janušu pa je posvečen članek ob priliki njegovega prejema Petrarkove nagrade.

Zanimiva je tudi Vinke Ošlakta Fan- tazijska slika iz elektrotehnike, kjer svojsko podaja važnost demokracije na podlagi anekdote med Edisonom in Tes- lo, ko Edison zagovarja enosmerni tok, dočim Tesla izmeničnega, kar naj bo prispevka za današnje demokratično ureditev v Avstriji.

Slovenski centralni svet predstavlja Sedejeva študija o akademskem slikarju p. Gabrijele Humku v stiskem samostanu. Tudi barvne priloge v tem zvezku Celovškega ZVONA predstavljajo dela tega slikarja.

Štiristoletnica Dalmatinove Biblije je predstavljena s faksimilnim posnetkom iz Dalmatina, ki govori o babilonski zmešnjavi jezikov, odlomek, ki se mi tudi zdi namenoma izbran za to celov- ško revijo.

Iz Finžgarjevega pisma F. K. Meš- ku — ponatis iz izvornika —, je vnovič podano pričevanje, kako je umetnostni zgodovinar in poslanik Izidor Cankar pri polni zavesti zaprosil za spravo s Cerkvijo in je vse uredil pred Bogom. To je že drugo Finžgarjevo pričevanje, kajti svojčas je Zbornik Svobodne Slove- nije prinesel v faksimilu Finžgarjevo pismo prof. Anžiču v ZDA s približno isto vsebino.

To bi bila glavna vsebina tega zvez- ka, ki priča znova o uspehu celovške revije Mohorjeve družbe, ki je iz dela za ljudsko prosveto segla v sam vrh slovenske in svetovljanske kulture.

NOVICE IZ SLOVENIJE

GORNJA RADGONA — Avstrijci in Madžari so začeli kupovati v obmejnih krajih Pomurja. Kupujejo vseprek: živila, alkoholne pijače, kristalno steklo, gospodinjske aparate (bela tehnika), športno opremo, posteljnino, itd. Kupci pridejo pocni skozi, saj prinesejo dinarje od doma, kjer jih ceneje plačajo, kot pa v slovenskih menjalnicah.

LJUBLJANA — Opekarne niso v preveč rožnatem položaju. V zadnjih desetih letih je zaprlo vrata 17; danes jih ostane 18. Te zaposlujejo 2.200 delavcev, ki izdelajo letno petsto milijonov opek. Predvsem so ostale izven produkcije tiste opekarne, ki imajo zastarelo tehnologijo in niso znale poiskati dopolnilnih proizvodov. Med najbolj uspešne opekarne spadajo Goriške opekarne, Ljubecna pri Celju, Loče, v Križevcih.

DRAGOMER — Nobene slikanice s slovenskim besedilom ni bilo najti v dragomerski trgovini KZ Vrhnika pred novim letom. Dve bravki sta se v rubriki Dela „Pisma bralcev“ med tem pomanjkanjem smisla za estetsko vzgojo in materinščino pritožili.

LJUBLJANA — Podražila sta se moka in kruh za 18%. Kilogram kruha stane, odvisno od tipa kruha, 37,80, 40,35 in 41,90 din.

GRAD — Sto novih telefonskih priključkov so dobili v Gradu in Dvoru pod Krvavcem. Izboljšanje je prišlo s prostovoljnimi delom. Na isti način bodo uredili avtobusna postajališča, otroško igrišče in asfaltiranje nekaterih vaških cest.

KRANJ — Lanski orkan je podrl 400 tisoč kubikov lesa na področju Kranja in Bleda. Po letu dni pa gozdovi še niso vsi pospravljeni, da bi letošnje pomlad že mogel rasti nov gozd. Zato so gozdarji letos kar na lastno roko začeli pospravljati gozdove privatnikov, ki tega še niso storili. — V dinarjih je škoda visoka 400 milijonov; odškodnina pa bo znašala od 400 do 800 din na kubik lesa.

LJUBLJANA — Veliki oder Cankarjevega doma so tehnično preizkušali v mesecu marcu in tudi v aprilu. Ta mesec pa mislijo že na prvi nastop in sicer gostovanje iz Beograda s dramsko uprizoritvijo romana Mefisto Klause Manna. Oder je opremila angleška firma Tele Stage. Naslednji nastopi bi pa bili operi Fausto in Othello, balet in koncertna predstava Fidelia.

TOLMIN — Ukinili bodo osnovno organizacijo Zveze komunistov („bases“) v petih tolminskih podjetjih, ker imajo neznatno (2-4) število članov. Ti naj

bi se včlanili v krajevne celice. Seveda je sporočilo dodano mnenje, da tovrstno ukijanjanje ne sme postati praksa.

LJUBLJANA — Takšni so 20. februarja podražili vožnjo. Štartnina stane 130 din, kilometer vožnje pa 70 din podnevi, 80 din ponoči. V Kopru so cene podobne, v Mariboru pa je dražja štartnina.

RAVNE NA KOROŠKEM — V Kaluti bodo instalirali dve kovinsko-predelovalni tovarni, katerim bo železarna z Raven odstopila potrebno tehnologijo. Ena bo izdelovala rezalna orodja, druga pa krožna rezila. Za vse to bo železarna dobivala letno 2,5% prihodka.

UMRLI SO OD 20. do 28. februarja 85:

LJUBLJANA — Dušan Markovič; Ivan Šegatin; Ivan Bezek st.; Štefan Bizavičar, 88; Ivanka Šuman roj. Zgonc; Milka Binder roj. Križ, 84; Miha Berdaj; Alojz Štiblar; Josipina Kumelj roj. Bais; Vera Bajželj; Jože Klemenčič; Ciril Genussi, 64; Sabina Zlata Kurner roj. Juršnovič; Anton Tome, 86; Mirko Uhan; Anton Trenta; Marija Galič roj. Andlovce; Angela Lavrič roj. Kucler; Franciška Pecar roj. Hribar, 75; Mimica Dolinar; Jože Šerjak, 91; Alojzij Faletič; Vera Šobotinčič; Anica Starc roj. Podgornik; Vilijem Medvedšek; Franciška Čemažar roj. Zorc (Končarjeva mama iz Kleč); Jožefa Elyon roj. Kovačič, 83; Jože Škofic, 77; Mirko Loboda, 79; Kristina Osojnik roj. Wretzel, 88; Josip Stupica; Dora Miklič roj. Zalar; Janez Černe; Marija Ravnikar; Nežka Valenčak; Marija Osterman roj. Sirok; Franc Novak, 69; Alojzija Suvorov roj. Trpin; Marija Žitko; Janez Vresk; Milan Tuncelj; Franc Šetina; Igor Pelan; Pavla Videmšek; Loja Mehle; Ivan Brumen; Marija Gerl roj. Pelicon; Irma Hribar roj. Kayser; Franc Grčar, 86.

RAZNI KRAJI — Marija Ferjan roj. Golmajer, Bled; Rudolf Bole, Koper; Franc Kredar, Radovljica; Valter Stuzzi, 87; Kranj; Albina Zore, Sodražica; Ivan Novak, Podkraj pri Velenju; Jože Pavlovič, Ormož; Ivanka Kordiš, Livold; Bine Ravnikar, Maribor; Blaž Lederer, Dob pri Domžalah; Mihael Užmah, 76; Lako; Alojzija Radi, Sevnica; dr. Jože Gorčar, Mozirje; Ferdinand Bec, Konjsko; Janez Peterman, Zg. Gorje; Anica Dolinar, Idrija; Pepca Janežič, Kamnik; Lojze Kralj, Beričevo; Jože Založar, 76; Kokrica pri Kranju; Jože Ržek, Radeče; Janez Babnik, 83; Gajmice; Anton Semenič, Koper; Jože Milek, Metlika; Stanislav Dobnikar, Radeče; Marijeta in Janez Lavria, Horjul; Mira Grum roj. Šetina, Trebnje; Anton Zagrožen, Gornji grad; Majda Jančar roj. Tešar, Logatec; Rudolf Berger, Novo mesto; Antonija Siročič, Metlika; dipl. inž. kem. Franc Jenčič, Trbovlje; Justiznidarčič roj. Novak, Kočevje; Andrej Srebotnjak, 84, Tržič; Pepca Robavs, 86, Čemšenik; Anton Kralj, Mengeš; Peter Meljnik, Boškovič; Jože Ločnik st., Domžale; Ana Gaberšek roj. Rehár, 80, Celje; Marija Burger roj. Skok, Mengeš; Josipina Mlakar, 90, Žužemberk; Franc Bizjak, Mala Sevnica; Jože Mlakar, Lož; Jana Habič roj. Jurjevčič, 86, Vrhnik.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

Krst: V cerkvi Marije Kraljice v Slovenski vasi je bil krščen dne 31. marca Lojze Črnak, sin Lojzeta in ge. Marjete roj. Miklič. Botrovala sta gdč. Marinka Miklič in Jože Črnak. Krstil je Janez Petek CM. Čestitamo!

Rojstvo: V četrtek, 21. marca se je v družini Tomaža Ranta in ge. Marije Kristine roj. Breznikar iz Castelarja rodila hčerka, ki bo krščena na ime **Marija Viktorija**. Čestitamo!

LOJZKA JEREB roj. URBANČIČ

Rodila se je 27. februarja 1934. na Čatežu pod Zaplazo Antonu Urbančiču in Alojziji Poterbin kot osmi otrok. Lepoto in toplino družinskega življenja, otroških iger in vaških doživetij ji je kruto pretrgala vojna že v devetem letu njenega življenja. Bratje so se uvrstili med domobrance, njih domovanje pa so komunisti upepelili.

Sledila so leta begunstva, najprej v Ljubljani, nato pa v italijanskih taboriščih. Vsa ta leta je Lojzka preživljala brez mame, ki se ni mogla pravčasno umakniti iz domovine. Poleg šole je morala posvečati vso skrb težko bolnemu očetu. Bila mu je nadvse ljubeča in skrbna bolničarka. Nekaj mesecev po prihodu v Bs. As. pa je Gospod vzel očeta k Sebi. Tedaj je bila Lojzka stara komaj 14 let.

Pa se ni vdajala žalosti. Poprijela je za trdo tovarniško delo, se pripravljala na študij v argentinski srednji šoli in gospodinjila bratom.

Leta 1955 se je poročila z Janezom Jerebom. Osnovala sta družino, pravo žarišče ljubezni. Rodila se jima je pet otrok (eden je umrl kmalu po rojstvu).

Zdrav krščanski optimizem, izredna požrtvovalnost, veselje in igrivost so bile nekatere njene vrline. Deležni so jih bili vsi, ki so jo obdajali — v prvi vrsti njena družina. Z možem sta vzgajala otroke v krščanskem in slovenskem duhu. Lojzka je bila trdna in nenadomestljiva opora možu in otrokom vedno in povsod. Zanimala se je za vse, kar je zanimalo njene drage: glasba, tehnika, umetnost. Imela je v sebi učiteljski poklic, zato je bila presrečna, da so njene hčerke dokončale pedagoške študije. Zelo rada jih je nadomeščala po potrebi v slovenski osnovni šoli in se za vsako uro skrbno pripravila. Z isto vestnostjo je vodila vrsto let stanke naraščanjnikov in počitniški tečaj. Skozi vse leto je zbiral gradivo, da bi tako mogla otrokom čim več nuditi.

Rada je priskočila na pomoč v kuhinji v Slovenski hiši. Skrbela je za ostarele in za bolnike, predvsem še za mamo, ki je leta 1954. prišla v Bs. As., in za brata — vse do njune smrti. Gostoljubno je odprla vrata svojega domovanja skupinam Katoliške akcije, da so imele tam svoje sestanke. Sama je bila navdušena članica te organizacije.

Bila je žena molitve, globokega verskega življenja, žena polna preprostosti, ki je uživala ob poslušanju pravljic, žena nasmeha in miline, polna razumevanja in dobrote.

Ko je zvedela za svojo bolezen, se je odločila, naj ta vest ostane skrivnost družine. Želela je živeti povsem normalno in se ni hotela nikomur smiliti. Z družino je molila za čudež, če bi bila takša božja volja, se skrbno držala navodil zdravnikov in se obenem pripravljala za srečanje z Njim. Deset mesecev

in pol je živela z zavestjo, da je bolna. Pa so bili tudi ti dnevi bogati.

Odšla je k Gospodu na Marijin praznik, 25. marca, obdana od vseh članov družine, ki so ji izkazovali ljubezen in z njo molili.

Pogrešali jo bodo najbolj njeni domači, potem pa vsi, ki so jo poznali, saj je bila polna ljubezni. Ljubezen pa je iznajdljiva, ne išče svojega, se ne ponaša... In taka je bila Lojzka.

SLOVENIJA V SVETU

Čile

Zadnji potres je zelo prizadel vso državo. Približno dve tretjini dežele je v razvalinah. Bili so grozni trenutki: zemlja je valovala, hiše so se zibale in bobnelo je, kot da bi bil sodni dan. Vse to je trajalo le 3 minute 10 sekund, a so bile neskončne. Takega potresa Čile skoraj ne pomni. Naša stanovanjska hiša ni veliko trpela, pač pa moramo podreti staro hišo. Stvar je pač ta, da so stare hiše delane iz nežgane opeke. V hlevih nimamo materialne škode, ker imajo železobetonsko podlago, zgornji deli pa so leseni. Živali pa so vse preplašene, pri najmanjšem šumu skočijo pokonci; tako si je ena zlomila hrbet in druge imajo poškodovane noge — te pač bo treba zaklati. Moramo biti Bogu hvaležni, da nas je obvaroval česa hujšega.

Luka San Antonio, Valparaíso, Viña del Mar, tam je bilo najhujše. V prvem mestu je podrla novo bolnišnico, tri

Njen lik naj ostane v srcih vseh, ki so jo imeli radi in jih podpira v življenju.

Slovenska vas

V soboto 23. marca sta mladinski organizaciji iz Slovenske vasi pripravili klavirski koncert v izvedbi Andreja Janca, ki se že več let intenzivno posveča glasbenemu študiju. Ni bil to prvi njegov koncert, kajti že v prejšnjih letih nam je dal okusiti zvoke plemenite glasbe in dokazal svoje umetniške talente. Ni lahka pot, ki si jo je izbral, pa je zato toliko bolj zaslužna, ker kaže na neprestano napredovanje v umetnosti in nenehno rast in zorenje njegovih sposobnosti.

Program je vseboval skladbe Bacha, Mozarta, Beethovna, Brahmsa, Čajkovskega, Debussyja, Prokofieva, Satieja, Ginastera, na koncu pa tudi skladbo iz lastne produkcije. Izvajanje je pokazalo temeljito pripravo zaigranih del in odražalo dobro poznanje značaja in umetniškega sloga omenjenih skladateljev. V vsakega se je izvajalec poglobil in ga primerno predstavil.

Veseli smo, da se v slovenski skupnosti, najsi bo lokalna ali na splošno, najdejo mladi ljudje kot Andrej Jan, ki se resno ukvarja z resno glasbo. Škoda, da so taki primeri redki in je med nami dostikrat vse preveč enoličnega nabiranja na instrumente brez resne posvetitve glasbi, ki namesto da bi dvigala in plemenitila človeka, povzroča skorajšnjo otopenost za vsako harmonijo. Veseli smo tega koncerta. Andreju Janu častitamo in mu želimo še mnogo vztrajnosti in uspehov, njemu v zadoščenje slovenski skupnosti pa v ponos in kulturni dvig. j-k

četrť šol je neuporabnih in mnogo cerkva! Mesto Casablanca je na tleh, cerkev so morali zapreti. Enako je v Santiagu, kjer so zaprli mnogo starinskih cerkva in drugih zgodovinskih spomenikov.

Sedaj vsi pomagajo pri reševanju, tudi vojak odvažajo razvaline in preskrbujejo vasi z vodo — Valparaíso je še danes večji del brez vode. Tudi šole se ne morejo pričeti. Pomoč iz inozemstva je velika, pa tudi čilenci si zelo pomagajo med seboj.

Sedaj pa še malo o Slovencih. Blizu se velika noč. Srečni, ki jo boste praznovali po naše. V tem smo Slovenci v Čilu zelo zapuščeni. Dokler smo imeli sestre in skromni Dom, nismo tako občutili zapuščenosti. Dobili smo se v tisti majhni kapelici in bili deležni blagoslova za dušo in telo. Vse to je za nami in se več ne povrne.

Lepo vas pozdravljamo — Špurovi.

Luka Debevec

Slovenci sprejmejo krst

Sledeče delo, ki ga priobčujemo v o-krajšani obliki, je bilo lani nagrajeno na Srednješolskem tečaju rav. Marka Bajuka.

Težko je v zgodovinskem smislu točno opredeliti pokristjanjevanje Slovencev in nadaljnji njihov sprejem krščanstva. Veliko je gradiva za kroniko in študijo, ki bi podalo posamezne podatke o teh bistveno važnih dogodkih na „Slovenskem“. A zelo važno je to, kar karakterizira vso zgodovino Slovencev, da je gotovo še mnogo stvari skritih, ki bi nam še ožje in bolj natančno opisale potek dogodkov, ki so korenina našega obstoja kot narod.

Če gledamo na sprejem krščanstva od strani Slovencev kot posameznih oseb, so prav gotovo nekateri že od vseh početkov naseljene in potem tudi v teku let postali kristjani. Če ne kot posledica posebnih vzrokov, že samo zaradi vpliva bližnjih kristjanov drugih narodov.

Okoli leta 745 so začeli Obri hudo nadlegovati karantanske Slovence, katerim je takrat vladal vojvoda Borut. Da bi ta mogel pregnati obrsko vojsko, se je obrnil do Bavarcev ter jih prosil, da bi mu prišli na pomoč. Ti so to tudi kmalu storili ter premagali Obre. Za to dobroto so morali Karantanci in njih sosedje (najbrž so bili to mejni sosedje krajinščani — confine — takratni prebivalci Kranjskega) priznati vrhovno njih

oblast (frankovskih) kraljev. Vojvoda Borut je moral dati Bavarcem talcev, med katerimi sta tudi njegov sin Gorazd in nečak Hotimir. Ob tej priložnosti je vojvoda izrekel željo, da bi oba postala kristjana, kar se je tudi zgodilo. To je bil velik korak, ki se je spremenil v dve splošni in ne manj veliki posledici: 1) konkretni pričetek pokristjanjevanja in 2) skoraj 1200 let (točno okoli 1173 — to je od 745 do 1918) nemške nadoblasti.

Po smrti vojvoda Boruta so Bavarci z dovoljenjem Frankov poslali v Karantanijo Gorazda, ki je bil tokrat že kristjan. Zanj so namreč prosili ondotni Slovenci, ter ga potem, ko je prišel k njim, povzdignili za svojega vojvodo.

Ta način (prvi demokratski duh v organizaciji naroda v vsej Evropi) in pa notranjo svobodno strukturo so ohranili Slovenci do leta 822 (upor Ljudovita Posavskega, kateremu so se pridružili in zato izgubili mnogo pravic); izvolitev kneza (ki je moral biti naklonjen oblastem) pa do tedaj, ko je bil izvoljen Ernest Zelezni.

To Gorazdovo izvolitev za kneza pa spremlja še en dogodek: Karantanija je določena po papežu Cahariji v cerkve. nem oziru kot „zemlja“ solnograške škofije (Salzburg). Po tem lahko vidimo, da je bilo na slovenskem že toliko kristjanov, da je lahko prišlo do te rimske določbe.

Kdo so pa bili delavci te „velike“ žetve? Brez dvoma, da sta, na nemasoven način, Gorazd in Hotimir zaprosila „nemške“ duhovnike, kakor tudi irske, ki so prišli od ondotnega kraja z misijskim namenom. Tako so se počasi uvideli sadovi tega dela, kot smo omenili, pri prejšnjem delu.

Trdno se pa prične oprijemati slovenski narod za „Kristusovo vero“ z vladanjem Hotimira (Cheitmar, Cheitmarus, Chettumorus, Chetumorus, Cheimorus: to ime je v rokopisih škofa Virgila iz Salzburga, potem se spremeni v slovenski Kajtimar), ki je zaprosil vladajočega škofa Virgila (ki je toliko vplival s svojim delom v slov. narodu in katerega 1100 letnico smrti obhajamo letos v novembru) naj bi prišel med Slovence in jih potrdil v veri. Tej želji Virgil ni mogel ustreči in zato je med Slovence poslal škofa Modesta (Irca) za svojega namestnika in z njim druge duhovnike. Modestu je dal oblast, da je smel po cerkvenih postavah posvečevati cerkve in duhovnike, a prepovedal mu je storiti kaj takega, kar bi nasprotovalo naukom svetih očetov.

Ko je škof Modest s svojimi duhovniki prišel v Karantanijo, je posvetil cerkev Marije Device pri Gospe Sveti (l. 760), potem cerkev v Liburniji, dalje cerkev v Ingeringu in še več drugih po ostalih krajih dežele.

Vredno pa je tudi omeniti, da se pokristjanjevanje v tem času ni vršilo samo iz Salzburške (nemške) strani, ampak tudi iz Ogleja (Italija). Ko je vladal tam namreč patriarh Sigvald, je poslal brate Erfa, Zaula in Marka, ki so utrđili opatišo v Sistu (Furlanija)

in samostan v Salu (pri Teru od Čedadu proti vzhodu). Tako se je vršilo pokristjanjevanje tudi od te strani, a ni imelo veliko vpliva v nadaljnjih letih.

Ko je umrl škof Modest (l. 765), je Hotimir zopet zaprosil škofa Virgila, naj pride k njemu. Ta mu spet ni mogel ustreči, ker so se Slovenci začeli med seboj vojskovati. To je bil brez dvoma verski boj med poganskimi in krščanskimi Slovenci. Kaže se nam s tem, da je bila takrat krščanska stranka močnejša ter premagala nasprotnike, kar je razvidno iz tega, ker je Virgil kmalu potem poslal med Slovence duhovnika Sabina.

V ta čas lahko postavimo verz Prešernovega znamenitega: „Krst pri Savici“:

„Valhun, sin Kajtimara
boj krvavi že dolgo bije
za „krščansko vero.“

(Uvod „Krst“)

Po tej začasni pomiritvi so se zopet dvignile čete Slovencev zoper svoje sbrate. Zato je duhovnik Sabin ubežal, ker se ni čutil varnega. Ko se je boj polegel, je škof Virgil zopet poslal dva duhovnika. Od tedaj naprej približno je pošiljal vsake dve leti po dvoje duhovnikov na slovensko ozemlje.

Okoli leta 769 je umrl Hotimir in takoj se je pričela tretja domača vojna med Slovenci. Poganska stranka je bila to pot močnejša ter je nagnala vse duhovnike tuje iz dežele. Več let ni bilo med Slovenci nobenega mašnika.

Takoj nato pa je katoliška stranka iskala pomoči pri Bavarcih in jo leta 772 tudi dobila. Tako so premagali

kristjani s pomočjo bavarskega vojvode Tasila vse „malikovavce“ na Slovenskem.

Po Hotimirovi smrti je Valhun (Waltun, Waltnuch, Walfench: za temi imeni lahko tiči nemško ali pa slovensko ime) postal karantanski vojvoda. Po prošnji tega je Virgilij poslal dva duhovnika ter mnogo drugih pobožnih klerikov.

Okoli leta 774 so se Franki s Karlom Velikem na čelu pričeli bojevati proti upornikom tega dela Evrope. Najbolj proti Obrom, ki so pritiskali na meje.

Tako vidimo, da je imelo pokristjanjevanje poleg krščanske plati s svojimi problemi neločljivo, zvezano tudi nacionalno plat, ki je tudi imelo probleme. Nanašamo se s tem na to, da se je slovenski narod moral boriti za svoj obstoj, kot se zanj mora še danes, kot NAROD, ki sprejema krščanstvo. Zato je bilo tako nevarno postopanje Nemcev in tako hvale vredno Kocljeva zamisel z velikima bratoma Cirilom in Metodom.

Poleg tega so pa posledice teh dogodkov v slovenskem narodu, ki je bil kot narod prvi pokristjanjen izmed vseh Slovanov, imele še večje odmeve kot samo sprejetje nove prave vere. S tem korakom so si Slovenci zagotovili svoj narodni obstoj do današnjih dni in kot pravi znameniti slovenski zgodovinar Peter Levičnik: „Ohranili so svojo državnost, narodno-socialno strukturo in pravno samobitnost Karantaniji; svoj slovenski značaj, slovenskemu narodu pa zagotovitev svojega nadaljnjega obstanka.“

1955 - SLOVENSKI DAN - 1985

**30 LET SOLIDARNOSTI MED NAMI IN
OB 40-LETNICI NAŠEGA ZDOMSTVA
NA BELO NEDELJO, 14. APRILA, V SLOVENSKI VASI**

PRIČETEK OB 11. URI

Vabljeni vsi rojaki!

ZEDINJENA SLOVENIJA

Slovensko katoliško akademsko starešinstvo in Visokošolski tečaj

obveščata, da začneta v soboto 27. aprila ob 16. uri v mali dvorani Slovenske hiše svoj deseti Filozofski cikel, katerega vodi univ. prof. dr. Milan Komar pod naslovom:

"EDVARD KOCBEK — EMANUEL MOUNIER"
RADIOGRAFIJA USODNE ZMEDE IN ZABLODE

Predavanja bodo vsako zadnjo soboto v mesecu. Vpisovanje pred začetkom prvega sestanka. Na razpolago bodo skripta. Vabljeni vsi rojaki, posebno še visokošolci in starešine.

LAHKOATLETSKI TURNIR

21. APRILA

ob 9 Sv. maša

ob 10 Začetek tekem

Zavod La Salle, San Martín.

Vpisovanje-informacije pri športnih referentih posameznih odsekov.
Vsi lepo vabljeni!

BAJDA s.r.l.

**Naš kvalitetni parket
sedaj na razpolago
tudi v Buenos Airesu.**

JUAN B. ALBERDI 3981

Capital

Tel. 67-2494

POSEBEN POPUST ZA ROJAKE!

Ali ste vedeli, da vam \$a 50.000 vloženih pri nas v enem mesecu prinese več kot \$a 10.000 obresti, poleg tega pa ste še zavarovani in upravičeni do raznih drugih podpor in ugodnosti? Seveda vam je denar vedno na voljo! Kar se denarja tiče, vam

SLOGA

iz svoje 30-letne prakse lahko marsikaj nudi. Informacije v naši pisarni: Bmė. Mitre 97 - Ramos Mejía - Tel. 658-6574 ali 654-6438 vse dni od ponedeljka do petka od 15. do 19. ure. Podružnica v Slovenskem domu, Córdoba 129 - San Martín - Tel. 755-1266 uraduje ob torkih in četrkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah po slovenski maši do 11.30 ure.

TRAVMATOLOG IN ORTOPEĐ

dr. Julij Savelli ml

ordinira sedaj tudi privatno
ob četrkih od 19. naprej.

Maestra Triangelli 430
Los Portones, Ituzaingó

Lic. Marta M. Križ

KINESIOLOGINJA

ponedeljek, sredo in petek
od 16. naprej.

Maestra Triangelli 430
Los Portones, Ituzaingó

ZAVAROVANJE VSEH VRST

M. in H. LOBODA

Sarmiento 385 - 1. nadstr. - pís. 10
Buenos Aires - Tel. 312-2127
vsak dan od 11 do 18.30

POJASNILO!

Vsem, ki bi želeli vedeti za kraj zadnjega zemškega bivališa gospoda Miloša Stareta, sporočamo, da se nahaja v sección šte. 8, manzana šte. 3, tablón šte. 21, sepultura šte. 20. Pokopališče Chacarita.

Družina Jeretina

SLUŽBO DOBI

kuharska pomočnica

pozneje z možnim
prevzemom kuhinje

v zimski sezoni — julij, avgust
in september. — Plača dobra,
po dogovoru.

Ravno tam tudi dobi službo oseba ženskega spola za serviranje — postrežbo itd.

Sra. V. Dumrauff

„Delo v Bariločah“

CC 907

8400 S. C. de Bariloche

Río Negro

OBVESTILA

SOBOTA, 13. aprila:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

Začetek visokošolskega tečaja ob 16. uri v Slovenski hiši. Vpisovanje, nato pa inavguralno predavanje univ. prof. dr. Milana Komarja.

V Slomškovem domu ob 20 uprizoritev veseligre „Namišljeni bolnik“, v izvedbi Slovenskega gledališča.

NEDELJA, 14. aprila:

SLOVENSKI DAN v Slovenski vasi v Lanusu.

SREDA, 17. aprila:

Sestanek Lige žena-mati v San Martinu ob 18.30 uri. Predaval bo Rudolf Smersu.

ČETRTEK, 18. aprila:

V Slovenski hiši ob 20 seja upravnega sveta ZS.

SOBOTA, 20. aprila:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

1. kult. večer SKA v Slov. hiši: ob 20.

NEDELJA, 21. aprila:

V Slovenskem domu v Berazategui ob 13 družinsko kosilo, ob 15 občni zbor.

ČETRTEK, 25. aprila:

V Slovenski hiši maša v spomin Petra Markeša. Vabi SLS.

SOBOTA, 27. aprila:

Sestanek Konzorcija Svobodne Slovenije ob 20 v prostorih Slovenske hiše. Pri SKAS predavanje dr. M. Komarja

NEDELJA, 28. aprila:

Občni zbor Slomškovega doma po maši.

SOBOTA, 4. maja:

Redni pouk Slov. Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 5. maja:

Obletnica Slovenskega doma v Carapachayu s celodnevno prireditvijo.

POMAGAJMO MENDOŠKIM SLOVENCEM

Slovenska kulturna akeija

1. KULTURNI VEČER

XXXII. SEZONA

Dr. Andrej Fink:

PREVZEM DRŽAVLJANSTVA IN OHRANITEV NARODNOSTI

V gornji dvorani Slovenske hiše, 20. aprila, ob 20. uri.

Sporočamo znancem in prijateljem, da nas je po težki bolezni zapustil v 71. letu naš predragi oče, stari oče, tast, gospod

Leon Stupica

Pokopali smo ga na pokopališču Olivos.

Za njim žalujejo:
Majda por. De Luca z družino,
Peter z družino,
Irena

Marja Rodziewiczowna

HRAST

(DEWAJTIS)

„Kaj, grize? Da bi te grom! Črepi nje vam razbijem! Beštije! Ste vi tam, Rymko Ragis?“

„Jaz, da!“ je zagodrnjal starec, ne da bi se premaknil z mesta.

„Je Marko doma?“

„Ne!“ že v glasu je bil odgovor.

Lepo lice mladega gospodiča je začelo živčno drhteti. Krč mu je zvil obraz, da ga je bilo komaj spoznati.

„Kako dolgo bom še jezdil ponj? Se misli norčevati iz mene? Ali ga nikoli ni doma?“

„On nima doma in premlad je še, da bi posedal s špitalarji,“ je ravnodušno odvrnil Ragis in otresele živce.

„Me nič ne briga! Brez norčije vam zdaj povem, da sem danes zadnjikrat tu in da zadnjikrat pozivam Marka. Nič več me ne boste videli tu!“

„Kaj hočemo! Bomo že prenesli!“ se je nagajivo nasmehnil Ragis.

Witold je vzkipel od jeze.

„Povejte mu, naj bo v treh dneh v Skomontih, kjer bo podpisal razdelitev očetovega imetja po očetovi volji in kjer naj mi izroči iz svoje volje načrte, ki jih je sleparsko zadržal pri sebi! Razumeš? Tri dni ima odloga, sicer ga prisilim! Naj si to dobro zapomni!“

„Zapomni si, gospodič, vsako vašo besedo! Razume se! Računi morajo

biti v redu. Ho, ho, zakaj ne? Videti je, da vam je zelo potreba denarja? No, le malo več strpljenja. Marko ga zase ne bo zadržal. Vse vam prinese!“

„Jaz njegovega nesrečnega denarja še poznati nečem. Naj mi odda, kar je pograbil, pa naj se potem razpihne na vse štiri vetrove, če hoče! Ga bom že naučil poštenosti in natančnosti!“

„Morebiti tudi mene?“ je ključeval Ragis.

„Tudi vam bi se prišel nauč, kako je treba resno jemati resen predmet! Glupi dovtipi niso na mestu!“

„In glupe pretnje tudi ne!“

„Bomo videli, kako se bo končalo s tem vašim uporom in sleparstvom!“

„Bomo videli, a še prej bo treba končati z vašo nasilnostjo, blaznež!“ je dvignil glas Ragis in vstal s klopee.

Na ta gib in glas je štirinožna četa že stala pripravljena na boj. Psi so skočili naprej in zalajali v sovražnika.

Starec je segel po palico in stopil do vrat.

„Okreni se domov, mladič! Tu na tej kmetiji ni prostora za take kanale. Pa na jezik pazi, kajti še žal ti bo lahko! Halo, psi!“

Witold je iz višin svojega plemiškega ponosa pogledal prezirljivo na ubogega pohabljenca, močno stisnil v dlan

(37)

bič in, grizoč si do krvi pobledele ustnice, je momljaje preklinjal.

Ragis je stopil k vratom in jih odprl. Trop psov mu je gledal v oči.

„Dajte ga!“ je še enkrat — močneje — zaukazal.

„Ne ščuvaj, starec!“ je odvrnil mladenič in se strupeno zasmejal. „Toliko si mi mar ti kakor tvoja berglja.“

„Dajte ga!“ je zdaj kričnil pohabljenec.

Psi so na ukaz skočili naprej. Dva sta skočila konju pod gobec, dva pa v trebuh in pod noge. Eden je nenadoma celo potegnil jezdeca za čevlji. Zavladal je peklenski hrušč. Konj je začel ritati in hropsti, vzpenjal se je in zviljal kakor ščuka na suhem. Witoldov bič ni odpodil psov, kakor je mislil, temveč še bolj splasil konja, da ga ni mogel več zadržavati z uzdo, temveč se je vzpel in se pognal skoraj brez zavesti po cesti. Čez hip je eden izmed psov priteknel ves zadihan nazaj in položil Ragisu pred nogo vso zaprašeno jahaško čepico, drugi je prinesel raztrgano rokavico, dva sta prišla šepajoč in stokačjo, zadnji pa se je pokazal z nenavadnim plenom: v gobcu je zmagovalno nosil pred trenutkom še tako grozni bič!

Po odličnem jezdecu je ostal v dalji samo še oblak prahu.

Psi so se močno čudili, gledajoč starcu pod roko, da po tako sijajni zmagi niso dobili nobenega približjaka kakor navadno. Ragis je od jeze kar hropel ter je pozabil celo na svoje varovanje.

Mir in pokoj sta zbežala z dvorišča.

Ostal je nenavadno slab vtis. Pridružila se je še zunanja ovira.

Wojnatov hlapec je pogledal čez plot in s prestrašenim glasom zavpil:

„Naš gospodar hoče gospoda Marka!“

„Ga ni,“ je kratko odvrnil Ragis. „Oh, kaj bo, kaj bo?“ je zaječal kmet. „Če bo prej umrl...“

„Wojnat? Kaj mu je?“

Ne vemo kaj. Leži in zelo lepo govori. Mora že biti na koncu z njim.“

„Povej mu, da bom Marka takoj poslal tja, kadar se bo vrnil.“

Hlapec je odšel, toda novica je zelo potrla starca. Kaj hoče ujec od nekdanjega preganega sestrinega sina? Morebiti pa res umira?...

Hromec ni dolgo premišljeval. Usojeno je bilo, da je bila Markova kmetija ta dan cilj romarjem in Jobovim novicam.

Vrata so zaškripala in na dvorišče je prišel starejši kmet, že ves siv, v postavi je bilo spoznati kljub letom in preprostosti nekdanjega vojaka.

Tri korake pred Ragisom se je vstopil kot pravi rekrut in molčal.

„No, kaj novega, tovariš Juchno?“ je vprašal bivši kaprol in vihal brke.

„Prihajam z raportom od mlina. Danes pomoči je voda vzela kolo.“

„Kje pa si bil ti, da nisi pazil? Si spal?“

„Da, spal sem. Gospod mi je določil tri ure počitka od polnoč. Ko sem se zbudil, ni bilo kolesa. Šel sem ga iskat in sem ga našel pod Grynszkami. Kmet je so ga vlovili in zdaj hočejo nekaj za

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69-9503

Glavni urednik:

Tine Debeljak ml.

Uredniški odbor:
dr. Tine Debeljak, Tone Mizerit,
dr. Katica Cukjati, Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 3824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 299831

Naročnina Svobodne Slovenije za l. 1985:
Za Argentino \$a 5.300, pri pošiljanju po pošti \$a 6.000; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES

Po Radio Nacional bo v ponedeljek, 22. aprila ob 18.30 v okviru oddaje Música para la juventud predstavil slovensko vokalno glasbo s petjem slovenskih pesmi in razlago naš znan basist Janez Vasle.

V okviru prireditev Akademije Bach bo altistka Bernarda Fink izvajala J. S. Bacha kantato št. 35 za alt, orkester in orgle. Koncert bo na Rivadavia 4050, Buenos Aires, dne 13. aprila ob 18. uri in bo ponovljen prav tam 15. aprila ob 21. uri.